Kalbamės su komisijos pirmininku, Seimo nariu RIMANTU MARKAUSKU.

- Jūsų komisija sudaryta prieš septynis mėnesius. Ar tada ir prasidėjo šis darbas?

- 1992 m. Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) atstovai kreipėsi į Seimo Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komitetą ir iškakė savo pasiūlymus dėl pilietybės pripažinimo užsienio lietuviams. Seime buvo priimta nemaža Pilietybės įstatymo pataisų - 1993, 1994 m. Bet tai netenkino mūsų tautiečių. Buvo kreiptasi į Prezidentą. Jo dekretu šiemet vasario 1 d. sudaryta komisija Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo pataisų projektui rengti. Joje iš 17 narių 11 buvo užsienio lietuvių atstovų - Australijos, Vokietijos, Sibiro, Kanados, JAV, Rusijos lietuvių bendruomenių, PLB, Pasaulio lietuvių trauka buvo naudinga ir dabar susirinkę labai puikiai dirbom ir daug padarėm. Kaip sakiau, pirmame komisijos posėdyje buvo daugiau stengtasi išdėstyti principinius dalykus. Kai viską sudėliojom į vietas, pradėjom normaliai dirbti. Lietuvos pusė pagal tuos principus parengė savo variantą ir jis - su kai kuriom pataisom - buvo iš esmės priimtas. Padarėm tai, ko išeivija prašė. Jie patenkinti šiuo variantu. Visos egzistavusios problemos išspręstos. Pats sunkiausias dalykas buvo teisinė pusė. Čia daug nuveikė ir išeivijos teisininkai - p. R.Narušienė, p. Bronius Nemickas ir, žinoma, nemaža grupė Lietuvos teisininkų.

- Kas svarbiausia komisijos pataisose?

- Pagrindas yra įstatymo 1 str. 1 punktas: "Asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos pilietybę, ir jų vaikai yra Lietuvos Respublikos piliečiai". Su teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, gali su savo šeimos nariais atvykti į mūsų šalį be vizų, gyventi čia, jiems netaikomi Imigracijos įstatymo reikalavimai.

- Žmogus laiko save lietuviu. Bet ar to pakanka - matyt, neapsieisim be dokumentų?

- Taip, tėvai ar seneliai turi tai patvirtinti išlikusiais dokumentais. Bet žmonės jų neranda - kaip žinote, per įvairius sunkmečius Lietuvoje žuvo daug archyvų. Mes siūlom naują dalyką - priesaikinį pasižadėjimą. Lietuvos atstovybėje Vašingtone trečiam dešimtmety buvo vartojamas toks pasižadėjimas: "Aš, žemiau pasirašęs, niekieno nevaržomas ir nieko neslėpdamas gryna sąžine iškilmingai prisiekiu, jog esu teisėtas Lietuvos Respublikos pilietis ir prižadu visur ir visada ginti jos teisėtus reikalus ir būti jos teisingu ir ištikimu piliečiu". Panaši forma būtų ir dabar?

- Prezidentas pažadėjo per savaitę juos išnagrinėti. Negaliu pasakyti, ar liks visas mūsų projektas, ar atsiras pakeitimų, bet manau, kad kitą savaitę galim sulaukti Prezidento dekreto dėl teikimo Seimui priimti Pilietybės įstatymo pataisas ir papildymus.

- O Seimas?

- Manau, kad jis turėtų priimti. 1991 m. priimtas Pilietybės įstatymas šiek tiek atskyrė svetur gyvenančius lietuvius nuo Lietuvos. Neminėsiu čia žinomų priežasčių, dėl kurių atsirado toks įstatymas, bet buvo neteisingai pasielgta. Dabar nematau svarbių argumentų, kurie trukdytų priimti komisijos siūlomas pataisas. Tuo labiau kad žinome išeivijos opiniją. Dabar svarbu, kiek įmanoma, suvienyti tautos dalis, pritraukti mūsų tautiečius dirbti Lietuvos labui. Vienas iš vienijimo dalykų - Pilietybės įstatymo pataisos.

ta žmogus į Lietuvą iš Sibiro ir metus gyvena be priregistravimo lyg niekieno žemėje.

Lankėmės Lietuvos vidaus reikalų ministerijoje, pasų poskyriuose. Prašėme, kad būtų ypač jautrūs sugrįžusiems iš Sibiro, politiniams kaliniams ir tremtiniams. Jiems reikia ir lengvatų.

Savo ruožtu mes geriau supratome Lietuvos migracijos tarnybų, pasų poskyrių pareigūnus, kuriuos neretas kaltindavo dėl didelio priekabumo ar biurokratiškumo. O ką gi pareigūnui daryti? Jis paprasčiausiai elgiasi kaip reikalauja įstatymas. Tačiau turime pabrėžti - netobulas įstatymas. Todėl ir džiaugiamės suradę bendrą nuomonę, pateikę Pilietybės įstatymo pataisas.

Dirbdami šį darbą, jautėme nemažą atsakomybės naštą. Niekuomet neapleido mintis apie tai, kad piliečio interesai turi būti kuo glaudžiausiai derinami su

1940-1
1944 m
dį dat
maža
sio K
straips
limas",
tas lai
m. bir
kaltin
Frontą
lietuvi
sudary
riausyb
semiti
dencin
džiai
su A.S
sužinai

Kai
argum
tuvos i
ne tik
kavęs"
jas, toc
linti "b